

<https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.s.54-66>

УДК 321.7:352:005.8:001.89

Аліна Халецька

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

<https://orcid.org/0000-0003-0190-3167>

ЛОКАЛЬНА ДЕМОКРАТІЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД

Статтю присвячено дослідженню локальної демократії в Україні в умовах трансформації, постконфліктного відновлення та євроінтеграції. У центрі уваги — необхідність міждисциплінарного підходу, який поєднує політологічну рефлексію з управлінською практикою, а також застосування проєктного підходу як інструменту стратегічного управління. Такий підхід дає змогу поєднувати теоретичні засади з комплексними розробками, що особливо актуально в умовах глобальної невизначеності.

Проведено дослідження еволюції міждисциплінарного підходу в науковому пізнанні, зростаючої ролі політології та менеджменту в умовах трансформації та відновлення України. Визначено особливості європейського дослідницького простору, сформованого в контексті потреби в міждисциплінарному синтезі, еволюцію якого можна простежити від становлення дослідної науки до сучасних міждисциплінарних досліджень.

Розглянуто виклики, пов'язані з імплементацією європейських стандартів місцевого самоврядування, участю громадян в ухваленні рішень, адаптацією глобальних моделей до локального контексту, а також зростаючу роль місцевих органів влади в реалізації Цілей сталого розвитку. Особливу увагу приділено проблемним питанням недостатньої інтеграції локального контексту в дослідженнях, а також виявлено потребу у формуванні релевантних моделей управління, здатних враховувати соціальні, економічні та безпекові особливості українських громад.

Проаналізовано потенціал міждисциплінарних досліджень складних соціальних явищ у сфері політології та менеджменту, проєктного підходу, зокрема в контексті інтеграції України до європейського дослідницького простору. Обґрунтовано важливість впровадження системного бачення, що поєднує теоретичні засади з прикладними розробками, а також необхідність підвищення інституційної спроможності держави в умовах глобальних викликів та загроз.

Запропоновані підходи сприяють формуванню нової якості місцевої демократії, яка ґрунтується на довірі, участі та стійкості, що дає змогу локальним громадам не лише реагувати на ризики, а й робити внесок у реалізацію глобального порядку денного.

Ключові слова: локальна демократія, міждисциплінарні дослідження, проєктний підхід, політологія, менеджмент, відновлення України.

Постановка проблеми. Цю статтю присвячено огляду основних напрямів досліджень і проєктного підходу у сфері політології та менеджменту щодо розвитку локальної демократії. У сучасних дослідженнях трансдисциплінарність використовують для підтримки та експертизи науково-технічних проєктів, а понятійний та методологічний інструментарій однієї галузі знань — в інших галузях науки. Дослідження еволюції міждисциплінарного підходу в науковому пізнанні визначається зростаючою роллю політології та менеджменту в умовах трансформації та відновлення України, що обумовлює необхідність проведення комплексного аналізу досліджень та проєктного підходу в цих сферах.

Попри зростання кількості міжнародних досліджень і проєктів у сфері політології та менеджменту, значна частина з них базується на універсальних моделях, що не беруть до уваги специфіку локального контексту. Для країн, які переживають глибокі трансформації, в яких політичні процеси, управлінські практики та соціальні структури мають унікальні риси і сформовані історичними, культурними та безпековими чинниками, а в сучасному контексті — невизначеністю, в науковому просторі досліджень і проєктів відчувається недостатність міждисциплінарних підходів.

Мета статті — з'ясувати основні тенденції розвитку локальної демократії в Україні в контексті трансформації та відновлення на основі міждисциплінарних досліджень і проєктного підходу у сфері політології та менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед закордонних учених, які звертали увагу на проблеми політичних рішень локального рівня, варто згадати Роберта Патнема, який досліджував соціальний капітал і локальні політичні культури¹; лауреатку Нобелівської премії з економіки Еліно́р Остром, наукові дослідження якої були присвячені проблемним питанням розвитку місцевого самоврядування; Герта Хофстеде, який розробив модель культурних вимірів для адаптації управлінських практик до локального контексту. Вагомий внесок у дослідження сценарного прогнозування, зокрема в умовах невизначеності, зробили Кевін Квіглі та Воррен Макдугалд. У праці «Планування сценаріїв: процес, інструменти та приклад» вони представили інструментарій та методологію стратегічного планування, що дає змогу адаптувати управлінські рішення до складних та непередбачуваних умов. Цей підхід є особливо актуальним для країн, які перебувають у стані трансформації, сприяє формуванню стратегій реагування на ризики та невизначеність².

У сфері політичної теорії значним є внесок американського соціолога, політолога та історика Чарльза Тіллі, який у праці «Демократія» (2007) дослідив природу демократії та чинники, що впливають на загальні процеси демократизації та дедемократизації на національному рівні в глобальному контексті³.

Болгарський науковець Георгі Станков акцентує увагу на участі громадян у публічному врядуванні, підкреслюючи як переваги, так і ризики, що виникають у процесі залучення громадян до ухвалення рішень. Його аналіз є важливим для розуміння місцевої демократії в умовах невизначеності та загроз⁴.

Український вчений Артем Хмельников аналізує специфіку інституційної спроможності локальної демократії та особливості локальних політичних дискусій, які актуалізують питання для загальнодержавного та міжнародного дискурсу. Особливу увагу він приділяє ролі локального політичного менеджменту в умовах війни, наголошуючи, що «від зваженості рішень ... залежить інституційна спроможність та стійкість українських громад в особливий період»⁵.

¹ Robert Putnam, "Social Capital: Measurement and Consequences," *Canadian Journal of Policy Research* 3 (2001): 41–51.

² Kevin Quigley and Warren McDougald, *Scenario Planning: Process, Tools and Example*, April 23, 2020, [https://cdn.dal.ca/content/dam/dalhousie/pdf/dept/maceachen-institute/Scenario%20Planning-%20Process,%20Tools%20and%20Example%20\(1\).pdf](https://cdn.dal.ca/content/dam/dalhousie/pdf/dept/maceachen-institute/Scenario%20Planning-%20Process,%20Tools%20and%20Example%20(1).pdf).

³ Charles Tilly, *Democracy* (Cambridge University Press, 2007).

⁴ Georgi Stankov, "Citizen Participation in Public Governance: Incontestable Advantages and Inevitable Risks," *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування* 7 (2021): 152–60, <https://doi.org/10.33244/2617-5932.7.2021.152-160>.

⁵ Артем Хмельников, «Ефективні політичні рішення: особливості контексту локального політичного менеджменту», *Політикус* 2 (2022): 66–9, <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-2.11>.

Ганна Музиченко та Борис Кофман стверджують про значущість регіонального та локального вимірів у політологічних дослідженнях, розглядаючи їх через призму міждисциплінарного підходу та багатовимірної концепції сталого розвитку. Відмінною рисою їхнього бачення є поєднання класичних політологічних підходів і методів з економічним інструментарієм, увага до політико-правових аспектів становлення системи місцевого самоврядування в Україні, інституціоналізації інструментів локальної демократії відповідно до міжнародних стандартів та вимог⁶.

З позиції політологічного аналізу А. Хмельников окреслює ключові виміри місцевих проблем, наголошуючи на необхідності корекції наявного стану ідентичності й усунення викликів конфліктогенних чинників, аналізує пов'язані з цим процеси європейської інтеграції⁷.

Застосовуючи міждисциплінарний підхід, ми у співавторстві з Валентиною Квасовою досліджували конфліктогенні чинники, розриви між суспільними вподобаннями та інституційними конструкціями, причини виникнення складних відносин між державою та суспільством через поняття інститутів запобіжних клапанів. На наше переконання, важливо враховувати соціальний контекст, оскільки залучення громадян залежить від таких чинників, як уявна релевантність, довіра, безпека, доступність і чуйність механізму залучення та участі. Навіть незначні успіхи через участь та активне партнерство протягом усього процесу залучення (наприклад, відповідь від міністерства на основі запиту щодо права на інформацію) можуть суттєво вплинути на сприйняття ефективності механізмів взаємодії, стимулювати подальшу участь, навіть попри те, що така відповідь не означає негайного вирішення проблеми⁸.

З управлінського погляду питання взаємодії локалізаційних і глобалізаційних процесів досліджує економіст Ігор Одотюк, розкриваючи нові ознаки менеджменту під впливом глобалізаційних викликів⁹. Галина Захарчин і Тетяна Скларук аналізують трансформацію функцій менеджменту, обґрунтовуючи, що в сучасних реаліях менеджмент набуває нових функцій, які доповнюють функції традиційного менеджменту: системи менеджменту інтелектуалізуються, змінюються підходи до розвитку людського чинника¹⁰.

У цьому контексті врахування локальної специфіки стає не лише теоретично обґрунтованою потребою, а й практично необхідною умовою ефективних політичних рішень, управлінських стратегій і процесів відновлення на місцевому рівні в Україні в умовах євроінтеграції. Водночас міждисциплінарний підхід, що поєднує політологічний аналіз з управлінською практикою, використання проєктного підходу відкриває перспективи для подальших наукових досліджень.

Виділення не розв'язаних раніше частин загальної проблеми, яким присвячено статтю. Попри значну кількість досліджень локального контексту у сфері політології та менеджменту і використання проєктного підходу, низка важливих аспектів залишається недостатньо опрацьованою. Зокрема, у глобальних наукових підходах часто ігнорується локальний контекст, що призводить до домінування універсальних моделей, сформованих на основі досвіду розвинених країн. Такі моделі не завжди враховують специфіку локальних політичних культур, історичних травм, соціальних структур і реальний рівень інституційної спроможності на місцях. Це особливо актуально

⁶ Ганна Музиченко та Борис Кофман, *Регіональна політика і локальна демократія* (Одеса, 2024), <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/21172/1/Textbook%20on%20the%20subject%20Regional%20Politics%20and%20Local%20Democracy.pdf>.

⁷ Артем Хмельников, «Інклюзивність локальної політичної спільноти: особливості та виклики формування сучасних локальних політичних спільнот», *Філософія та політологія в контексті сучасної культури* 14, № 2 (2022): 76–82, <https://doi.org/10.15421/352225>.

⁸ Аліна Халецька та Валентина Квасова, «Роль запобіжних клапанів в залученні громадян та активному партнерстві», у *Могиланські читання – 2023: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: XXVI Всеукраїнська науково-практична конференція: тези доповідей (Миколаїв, 6–10 листопада 2023 року)* (Миколаїв: [Видавництво ЧНУ ім. Петра Могили], 2023), 623–24, <https://ekmail.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/edf47bf5-3cf7-47d6-bafc-748d798499c7/content>.

⁹ Ігор Одотюк, «Глобалізація і локалізація: від теорії до практики», *Ефективна економіка* 11 (2021), <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.8>.

¹⁰ Галина Захарчин і Тетяна Скларук, «Еволюція менеджменту: основні аспекти в контексті сучасних викликів», *Економіка і суспільство* 19 (2018): 398–402, <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-60>.

для країн, які перебувають у стані трансформації або постконфліктного відновлення, зокрема для України. Ігнорування локального контексту може призвести до неефективних реформ, втрати довіри населення до управлінських владних рішень, посилення регіональних дисбалансів.

У дослідженнях локального контексту підходи у сфері політології зосереджуються на аналізі влади, участі громадян, політичній культурі та ідентичності; у сфері менеджменту — на оптимізації процесів, ефективності управління та стратегічному плануванні. Врахування цих відмінностей дає змогу глибше осмислити локальні процеси, поєднуючи нормативне бачення з прикладними рішеннями.

Застосування проєктного підходу в науковій та управлінській практиці сприяє інтеграції локального контексту в процеси аналізу та ухвалення рішень. Такий підхід дає змогу формувати релевантні моделі управління, адаптовані до конкретних умов територій, підвищувати ефективність політик, зміцнювати механізми громадської участі.

Завдяки структурованості, орієнтації на результат і здатності до управління ризиками проєктне мислення забезпечує цілісність управлінських процесів і створює умови для оптимального реагування на виклики невизначеності, що є особливо важливим під час трансформації та відновлення.

Виклад основного матеріалу. Європейський дослідницький простір формується в контексті потреби в міждисциплінарному синтезі, еволюцію якого можна простежити від становлення дослідної науки до міждисциплінарних підходів. Вдаючись до короткої ретроспективи, зазначимо, що вперше класифікацію наук запропонував Огюст Конт, виокремивши три історичні стадії розвитку знання та загальні системи поглядів на світ: теологічна стадія духовного розвитку людини; метафізичні дослідження світу та явищ, пошук першопричин; позитивна стадія пізнання як дослідження незмінних відношень послідовності та подібності.

Еволюція науки та її законів відбувається від становлення дослідницьких ознак науки античних часів (Аристотель, Евклід, Птолемей, Платон) і формування передумов наукового мислення в середньовічних університетах до революційних перетворень у новій європейській науці (М. Коперник, Г. Галілей, І. Ньютон).

Розвиток основ математичного природознавства, раціоналізму та емпіризму як основних філософсько-методологічних програм у науці «класичного» періоду у XVIII ст. створює підвалини для формування науки як соціального інституту і сукупності наукових організацій. Перехід до конкретних (емпіричних) наук з усвідомленням цінності реального знання знаменує розвиток філософської думки позитивізму у XIX ст. У центрі уваги «першого» позитивізму постає проблема співвідношення науки і філософії, предметного поля і завдань філософії та науки, пов'язаних із вивченням індуктивно-логічних та психологічних процедур емпіричного пізнання. У 20-х роках XX ст. формується неопозитивізм (Віденський гурток в Австрії, англійська наукова школа Бертрана Рассела та Альфреда Аєра, Львівсько-Варшавська школа та Берлінська школа). Після низки видатних відкриттів у фізиці та математиці (Максвел, Ейнштейн, Планк та ін.) змінюється картина світу, розвивається некласичний напрям науки. Предметом дослідження стають процеси, а не застигли явища. Новий постнекласичний етап розвитку науки починається у другій половині XX — на початку XXI ст. Реалізуються науково-дослідні програми унітарних калібрувальних теорій (С. Вайнберг, А. Салам), а також загальнодослідницькі синергетичні програми (Г. Гакен).

На перетині різних сфер науки та соціальних практик виникає нове явище — трансдисциплінарність. Розвиваються міждисциплінарні галузі знань, у яких використовують поняття, концепції, методи, напрацьовані в різних дисциплінах, які синтезуються в науці для вирішення складних проблемних питань.

Актуальність досліджень і проєктного підходу в міждисциплінарних сферах політології та менеджменту з урахуванням локального контексту зростає в Україні після 2014 року як наслідок децентралізації та реформи місцевого самоврядування, а також після 2022 року, коли питання відновлення територіальних громад набувають критичного значення. Глобальні моделі управління, що не враховують локальних потреб, призводять до неефективності реформ, втрати довіри населення до інституцій та посилення регіональних дисбалансів.

Актуальність широкої наукової дискусії щодо викликів, які постають перед Україною на шляху до європейської інтеграції, значно зросла після підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Це зумовлено необхідністю виконання численних зобов'язань щодо запровадження стандартів Європейського Союзу в усіх сферах життя населення.

Європейська політика щодо імплементації європейських норм і стандартів у внутрішнє законодавство держав, що визнають примат міжнародного права, сприяє зміцненню соціальних, економічних та політичних зв'язків європейського простору, поглибленню процесів глобалізації та стандартизації, забезпеченню рівного обсягу громадянських та політичних прав людини тощо.

Реалізація євроінтеграційної стратегії України потребує адаптації її законодавства та демократичних практик до вимог членства в Євросоюзі.

Впровадження європейських стандартів у сфері місцевого самоврядування в Україні є складним процесом, що має як правові, так і практичні виклики. З одного боку, відповідно до статті 9 Конституції України, «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України», є нормами чинного права і мають пріоритет у застосуванні¹¹. З іншого боку, ефективне впровадження їх у життя потребує адаптації до національного законодавства та врахування національних особливостей. Ефективною формою співпраці в напрямі імплементації 145 європейських стандартів місцевого самоврядування є спільні міждержавні об'єднання, програми й проекти, оскільки це забезпечує обмін досвідом, ресурсами та управлінськими практиками.

У цьому контексті місцеву демократію розглядають як гарантоване право та реальну можливість мешканців брати участь в управлінні місцевими справами своєї громади. Вона передбачає посилення ролі місцевих органів влади в процесах демократизації, сталого розвитку та у формуванні політичного порядку денного. Традиційно поняття місцевої демократії стосується децентралізації влади, підзвітності місцевих органів перед громадянами та відповідальності перед демократичними інституціями на місцевому рівні — через обраних мерів, депутатів місцевих рад та інших місцевих посадовців. Зasadничими принципами місцевої демократії є участь, автономія та ефективність, тоді як розвиток місцевої демократії означає здатність політичної системи враховувати потреби, інтереси та вподобання місцевих громад у місцевих політиках «знизу».

У загальному розумінні місцева демократія означає право на реальну можливість мешканців брати участь в управлінні справами своєї громади. На думку українських правозахисників та експертів Наталії Єсіної та Тараса Щербатюка, створення нових територіальних громад після впровадження реформи децентралізації в Україні суттєво розширило можливості громадян впливати на місцеву політику. Вони можуть активно долучатися до процесів розвитку своїх громад, захищати власні права та брати участь в ухваленні рішень. Ці можливості реалізуються через механізми місцевої демократії, закріплені як у загальнодержавному законодавстві, так і в локальних нормативно-правових актах¹².

На думку Агусті Фернандеса де Лосади, сучасні глобальні тенденції свідчать про поступове повернення до ідеї місцевої демократії як ключового елементу демократичного врядування¹³.

З кінця 1980-х років у міжнародному дискурсі дедалі більше уваги приділяють фундаментальній ролі місцевих органів влади в процесах демократизації та сталого розвитку. Цей консенсус був посилений політичною та фінансовою підтримкою з боку ключових багатосторонніх інституцій, зокрема Організації Об'єднаних Націй (через програму ООН-Хабітат), Ради Європи та Європейського Союзу, який протягом багатьох років реалізовував масштабні програми та проекти сприяння місцевому демократичному врядуванню.

Одним із визначальних кроків щодо децентралізації стало ухвалення у 1985 р. Європейської хартії місцевого самоврядування. Цей документ, що нині є частиною права 46 держав-членів Ради Європи, закріплює принцип, згідно з яким рівень автономії місцевої влади є фундаментом справжньої демократії.

¹¹ Конституція України, <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>.

¹² Національний індекс прав людини, «“Місцева демократія” простими словами або як впливати на життя громади?», 26 січня 2022, <https://hro.org.ua/index.php?id=1643193773>.

¹³ Agustí Fernández de Losada, “Retracing the Road Path to Local Democracy,” CIDOB, 2023, https://www.cidob.org/en/articulos/cidob_report/n_10/retracing_the_road_path_to_local_democracy.

У 1996 р. в межах Конференції з населених пунктів (Хабітат II) було прийнято Стамбульську декларацію, яка підтвердила необхідність просування децентралізації через демократичні місцеві інституції. Подальшим кроком стало створення у 1999 р. Консультативного комітету місцевих органів влади ООН (UNACLA), який у 2007 р. сприяв ухваленню Керівних принципів щодо децентралізації та зміцнення місцевого самоврядування.

Підтримка процесів децентралізації та розвитку місцевої демократії стала одним із ключових зобов'язань міжнародної спільноти у сприянні демократичним трансформаціям у глобальному масштабі. Це реалізується через визначення політичного порядку денного та виділення ресурсів через програми, орієнтовані на конкретні географічні регіони (URBAL¹⁴, MED-URBS¹⁵ та AsiaURBS¹⁶), а також тематичні програми та проєкти, зокрема через серію інструментів підтримки місцевих органів влади.

У 2008 р. було оприлюднено першу доповідь Глобальної обсерваторії з місцевої демократії та децентралізації (GOLD I) «Глобальна доповідь про децентралізацію та місцеву демократію у світі». Документ містить узагальнений аналіз стану місцевої демократії та децентралізації в середині 2000-х років, що дає змогу оцінити майбутні успіхи та невдачі на локальному рівні. У доповіді стверджується, що світ переживає «тиху демократичну революцію». Аналіз місцевих органів влади на кожному континенті здійснено за трьома основними темами: еволюція територіальних структур; відповідальність і повноваження, управління та фінанси; місцева демократія¹⁷.

Ця тема набула розвитку в доповіді GOLD V «Локалізація глобальних порядків денних» у 2019 р. У документі докладно оцінено впровадження глобальних порядків денних у 142 країнах, що охоплюють 86 % населення світу. Доповідь містить актуальне глобальне картування процесів локалізації глобальних порядків денних, зокрема демонструє, як децентралізація та багаторівневе врядування сприяють реалізації Цілей сталого розвитку. Особливу увагу приділено механізмам колективної відповідальності, які забезпечують розвиток більш справедливих, неупереджених та стійких суспільств¹⁸.

На ресурсі EUROPE REGION-WEB Порядок денний сталого розвитку представлений як цілісне бачення, орієнтоване на добробут людей, збереження планети, забезпечення миру та процвітання, що реалізується через партнерство та солідарність¹⁹.

У 2015–2016 рр. світова спільнота завдяки багатосторонній співпраці досягла історичного консенсусу в низці ключових глобальних угод щодо сталого розвитку: Порядок денний на період до 2030 року, 17 Цілей сталого розвитку²⁰, Нова програма розвитку міст²¹, Паризька кліматична угода²², Сендайська рамкова угода щодо зменшення ризику стихійних лих²³ та Аддис-Абебська програма дій щодо фінансування розвитку²⁴. Ці документи засвідчили глобальну політичну волю до подолання сучасних глобальних викликів на основі підходу, що ґрунтується на правах людини, сталості та інклюзивності.

¹⁴ Programa URB-AL III, <https://www.observ-ocd.org/es/programme-urb-al-iii>.

¹⁵ MED-URBS programme call for proposals, <https://cordis.europa.eu/article/id/1478-medurbs-programme-call-for-proposals>.

¹⁶ Asia-URBS, <https://cordis.europa.eu/article/id/9232-asiaurbs-strengthening-links-between-local-authorities/es>.

¹⁷ GOLD I Report, *Decentralization and local democracy in the world*, 2008, <https://www.gold.uclg.org/reports/gold-i?qt-reports=0#qt-reports>.

¹⁸ GOLD V Report, *The Localization of the Global Agendas*, 2019, <https://www.gold.uclg.org/reports/gold-v>.

¹⁹ EUROPE REGION-WEB, Official EU Websites, https://european-union.europa.eu/index_en <https://www.who.int/europe/home?v=welcome>.

²⁰ *Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року*, 11 травня 2018, <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorenniya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>.

²¹ *Нова програма розвитку міст. HABITAT III*, <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Ukrainian.pdf>.

²² *Паризька кліматична угода*, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text.

²³ Софія Шутяк, *Сендайська рамкова програма зі зменшення ризиків лих та український контекст: аналітика*, Благодійний фонд «Право на захист», 22 листопада 2022, <https://r2p.org.ua/page/sendajska-ramkova-programa-zmenshennya-lyh>.

²⁴ OECD, *Боротьба з податковими злочинами: десять глобальних принципів*, 2-ге вид. (OECD Publishing, 2024), https://www.oecd.org/content/dam/oecd/uk/publications/reports/2021/06/fighting-tax-crime-the-ten-global-principles-second-edition_1f0b22cf/2c4a39c8-uk.pdf.

Місцеві та регіональні органи влади відповідають на сучасні виклики, демонструючи свою прихильність до реалізації глобальних порядків денних шляхом розроблення, ухвалення та впровадження відповідних стратегій. З їхнього погляду, глобальні цілі сталого розвитку є взаємопов'язаними та не можуть бути досягнуті ізольовано. Усі дії, спрямовані на посилення місцевої демократії та забезпечення сталого розвитку, мають брати до уваги комплексний характер проблем, що впливають на території та міста, і тому потребують інтегрованого підходу²⁵.

Для таких країн, як Україна, що перебуває в стані війни, надзвичайно важливо формувати дослідницькі та практичні підходи, здатні враховувати багатовимірність локальних процесів. Саме тому міждисциплінарні дослідження, що поєднують політологічну рефлексію з управлінською практикою, мають стати основою для глибшого аналізу та розроблення ефективних рішень. Головне питання, яке залишається актуальним у сучасному науковому та практичному дискурсі, полягає в тому, як саме місцеві дії трансформують території та громади. Взаємозв'язок між Цілями сталого розвитку створює, з одного боку, унікальну можливість для комплексного подолання багатовимірних викликів, з якими стикаються сучасні суспільства. З іншого боку, потрібно розробити інтегровану політику, яка забезпечить дотримання принципу «ніхто і жодне місце не залишиться осторонь», що лежить в основі підходу ООН до сталого розвитку²⁶.

У сучасних умовах трансформації та невизначеності особливого значення набуває розвиток міждисциплінарних освітніх програм, які є каталізатором дослідження складних соціальних явищ, як-от локальна демократія в умовах постконфліктного відновлення, євроінтеграції та децентралізації. Такі програми сприяють формуванню системного бачення, що поєднує теоретичне підґрунтя з прикладними розробками, дають змогу глибше інтегрувати локальний контекст у наукову практику та управлінські рішення.

Особливої актуальності набуває дослідження процесів інтеграції України до європейського дослідницького простору (ЄДП) як складової частини імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (статті 375–376)²⁷. Це охоплює: реформування системи управління науковою сферою та модернізацію наукових установ; участь у рамкових програмах ЄС з досліджень та інновацій; спільну реалізацію міжнародних наукових програм та проведення міжінституційних досліджень; поглиблення співпраці з науковою спільнотою ЄС, що відкриває нові можливості для українських вчених; адаптацію європейських стандартів і норм у сфері науки та інновацій на рівні державної політики.

Оновлена дорожня карта інтеграції України до ЄДП (наказ МОН № 167 від 10.02.2021) є стратегічним документом, що охоплює багатовекторні процеси системної підтримки науки та інновацій²⁸. Важливим напрямом також є посилення взаємодії з міжнародними організаціями, зокрема участь України в програмі НАТО «Наука заради миру та безпеки», яку координує Міністерство освіти і науки²⁹.

У цьому контексті проектний підхід є не лише методологічною основою для реалізації освітніх і наукових ініціатив, а й інструментом стратегічного управління, що дає змогу ефективно реагувати на виклики, управляти ризиками, формувати релевантні моделі розвитку та забезпечувати сталість наукових і суспільних процесів³⁰.

²⁵ *The GOLD V Regional Report on Europe. The Localization of the Global Agendas. How local action is transforming territories and communities*, <https://www.gold.uclg.org/sites/default/files/ENG-EUROPA%20REGION-WEB.pdf>.

²⁶ *Цілі сталого розвитку*, <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.

²⁷ *ЄС-Україна: поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі*, 2013, https://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guidebook_web.pdf.

²⁸ Міністерство освіти і науки України, *Про затвердження дорожньої карти з інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського дослідницького простору*, Наказ 167, 10 лютого 2021, <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-dorozhnoyi-karti-z-integraciyi-naukovo-innovacijnoyi-sistemi-ukrayini-do-yevropejskogo-doslidnickogo-prostoru>.

²⁹ *Програма НАТО «Наука заради миру та безпеки»*, <https://mon.gov.ua/nauka/evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya/4-programa-nato-nauka-zaradi-miru-ta-bezpeki>.

³⁰ Міністерство освіти і науки України, «Європейська та Євроатлантична інтеграція», <https://mon.gov.ua/tag/evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya?tag=evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya>.

Політичні рішення в умовах надзвичайних ситуацій повинні враховувати ключову роль людського чинника та необхідність посилення інституційної спроможності держави. Це передбачає реалізацію конкретних заходів, спрямованих на:

- 1) відновлення довіри громадян до органів влади, що є критично важливим для забезпечення легітимності управлінських рішень;
- 2) досягнення національного консенсусу та мінімізацію ризиків опортуністичної поведінки політичних акторів, зокрема партій, у періоди нестабільності;
- 3) адаптацію економічної політики до надзвичайних умов, включно з гнучким регулюванням ринкових процесів та підтримкою критичних секторів;
- 4) підвищення оперативної спроможності державної адміністрації, зокрема її здатності реагувати на кризові ситуації поза стандартними процедурами і звичним управлінням.

Важливо застосовувати інструменти стратегічного управління, зокрема проєктний підхід, який дає змогу системно оцінювати ризики, ухвалювати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності та забезпечувати ефективну координацію дій на всіх рівнях управління³¹.

Висновки. Еволюцію наукового пізнання традиційно розглядають у декількох аспектах: від диференціації до інтеграції наук; від координації до субординації; від суб'єктивності до об'єктивності; від однолінійності до багатовимірної класифікації; від ізольованості наук до трансдисциплінарного підходу та міждисциплінарних досліджень. Ці процеси відображають зростаючу складність об'єктів дослідження та потребу в інтеграції знань із різних галузей, зокрема у сфері політології та менеджменту.

У сучасному європейському дослідницькому просторі міждисциплінарність і трансдисциплінарність є не лише методологічними вимогами, а й інструментами формування нових наукових парадигм, здатних адекватно реагувати на виклики глобалізованого світу й переосмислення локального контексту.

Локальна демократія в Україні, особливо в умовах трансформації, постконфліктного відновлення та євроінтеграції, є складним соціально-політичним явищем, яке потребує системного аналізу. Її розвиток вимагає поєднання політологічного аналізу з управлінськими та проєктними підходами. Такий міждисциплінарний підхід дає змогу не лише описати складні політичні процеси, а й сформувати релевантні моделі управління, здатні враховувати локальний контекст.

Слід зазначити, що в умовах сучасних трансформацій та високої невизначеності особливого значення набуває розвиток міждисциплінарних освітніх програм. Такі програми є каталізатором дослідження складних соціальних явищ, зокрема локальної демократії в контексті постконфліктного відновлення, євроінтеграції та децентралізації. Вони сприяють формуванню системного бачення, яке поєднує теоретичні засади з прикладними інструментами, забезпечуючи глибшу інтеграцію локального контексту в наукову діяльність і практику стратегічного управління.

Підсумовуючи, зазначимо, що участь громадян, побудова довіри, розвиток партисипативних практик та адаптація глобальних моделей до локальних умов є ключовими чинниками формування сталої місцевої демократії. Її потенціал полягає не лише у здатності реагувати на виклики, а й у внеску у формування глобального порядку денного, що об'єднує різні країни та регіони навколо спільних цінностей і Цілей сталого розвитку.

Серед прикладів практичного втілення розглянутих підходів під час війни в Україні можна назвати проєкти і програми, спрямовані на психологічну підтримку населення, яке постраждало внаслідок широкомасштабної агресії проти України (Програма «Відновлення під час війни»³²), спецпроєкти громадських організацій, органів місцевої влади; інфраструктурні проєкти з відновлення транспортного сполучення, мостів, доріг, енергетичних об'єктів.

Авторка цієї публікації у своїй практичній діяльності долучалася до реалізації проєктів і програм міського розвитку Департаменту соціальної та ветеранської політики Київської міської

³¹ Stankov, "Citizen Participation in Public Governance: Incontestable Advantages and Inevitable Risks."

³² Асоціація єврейських організацій та общин України (Ваад), *Програма «Відновлення під час війни»: звіт Вааду України щодо результатів роботи з основних та допоміжних спецпроєктів за 6 місяців 2024 року та упродовж 2022–2024 років*, <https://vaadua.org/news/programa-vidnovlennya-pid-chas-viyni-zvit-vaadu-ukrayini-shchodo-rezultativ-roboti-z-osnovnih>.

державної адміністрації, інформацію про які висвітлено на цифровому ресурсі «Гендерні практики міста Києва»³³, брала участь у роботі Київського центру стресостійкості³⁴.

Отже, поєднання міждисциплінарного підходу з проектним мисленням дає змогу не лише глибше аналізувати політичні та управлінські процеси, а й формувати ефективні стратегії розвитку в умовах складної реальності. Це відкриває нові перспективи для досліджень, які враховують локальний контекст, людський чинник, ризики та потенціал громад, що є критично важливим для України сьогодні.

Список використаних джерел

- Асоціація єврейських організацій та общин України (Ваад). *Програма «Відновлення під час війни»: звіт Вааду України щодо результатів роботи з основних та допоміжних спецпроектів за 6 місяців 2024 року та упродовж 2022–2024 років*. <https://vaadua.org/news/programa-vidnovlennya-pid-chas-viyni-zvit-vaadu-ukrayini-shchodo-rezultativ-roboti-z-osnovnih>.
- ЄС-Україна: поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі. 2013. https://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfat_guidebook_web.pdf.
- Захарчин, Галина, і Тетяна Склярчук. «Еволюція менеджменту: основні аспекти в контексті сучасних викликів». *Економіка і суспільство* 19 (2018): 398–402. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-60>.
- Київська міська державна адміністрація. *Гендерні практики міста Києва*. <https://www.geo-kyiv.com/>.
- Київська міська державна адміністрація. *Київський центр стресостійкості*. <https://www.geo-kyiv.com/posts/kiyivskiy-centr-stresostiykosti>.
- Конституція України. 28 червня 1996. <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>.
- Міністерство освіти і науки України. «Європейська та Євроатлантична інтеграція». <https://mon.gov.ua/tag/evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya?&tag=evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya>.
- Міністерство освіти і науки України. *Про затвердження дорожньої карти з інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського дослідницького простору*. Наказ 167. 10 лютого 2021. <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-dorozhnoyi-karti-z-integratsiyi-naukovo-innovacijnoyi-sistemi-ukrayini-do-evropejskogo-doslidnickogo-prostoru>.
- Музиченко, Галина, і Богдан Кофман. *Регіональна політика і локальна демократія*. Одеса, 2024. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/21172/1/Textbook%20on%20the%20subject%20Regional%20Politics%20and%20Local%20Democracy.pdf>.
- Національний індекс прав людини. «“Місцева демократія” простими словами або як впливати на життя громади?» 26 січня 2022. <https://hro.org.ua/index.php?id=1643193773>.
- Нова програма розвитку міст. *HABITAT III*. <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Ukrainian.pdf>.
- Одотюк, Ігор. «Глобалізація і локалізація: від теорії до практики». *Ефективна економіка* 11 (2021). <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.8>.
- ОЕСР (OECD). *Боротьба з податковими злочинами: десять глобальних принципів*. 2-ге вид. OECD Publishing, 2024. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/uk/publications/reports/2021/06/fighting-tax-crime-the-ten-global-principles-second-edition_1f0b22cf/2c4a39c8-uk.pdf.
- Паризька кліматична угода. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text.
- Програма НАТО «Наука заради миру та безпеки». <https://mon.gov.ua/nauka/evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya/4-programa-nato-nauka-zaradi-miru-ta-bezpeki>.
- ПРООН в Україні. *Цілі сталого розвитку*. <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.
- ПРООН в Україні. *Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року*. 11 травня 2018. <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>.
- Халецька, Аліна, і Валентина Квасова. «Роль запобіжних клапанів в залученні громадян та активному партнерстві». У *Могиланські читання – 2023: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти : XXVI Всеукраїнська науково-практична конференція : тези доповідей*

³³ Гендерні практики міста Києва, <https://www.geo-kyiv.com/>

³⁴ Київський центр стресостійкості, <https://www.geo-kyiv.com/posts/kiyivskiy-centr-stresostiykosti>.

- (Миколаїв, 6–10 листопада 2023 року), 623–24. Миколаїв: [Видавництво ЧНУ ім. Петра Могили], 2023. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/edf47bf5-3cf7-47d6-bafc-748d798499c7/content>.
- Хмельников, Артем. «Ефективні політичні рішення: особливості контексту локального політичного менеджменту». *Політикус* 2 (2022): 66–9. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-2.11>.
- Хмельников, Артем. «Інклюзивність локальної політичної спільноти: особливості та виклики формування сучасних локальних політичних спільнот». *Філософія та політологія в контексті сучасної культури* 14, № 2 (2022): 76–82. <https://doi.org/10.15421/352225>.
- Шутяк, Софія. *Сендайська рамкова програма зі зменшення ризиків лих та український контекст: аналітика*. Благодійний фонд «Право на захист», 22 листопада 2022. <https://r2p.org.ua/page/sendajska-ramkova-programa-zmenshennya-lyh>.
- Asia-URBS. <https://cordis.europa.eu/article/id/9232-asiaurbs-strengthening-links-between-local-authorities/es>.
- EUROPE REGION-WEB. Official EU Websites. https://european-union.europa.eu/index_en <https://www.who.int/europe/home?v=welcomes>.
- Fernández de Losada, Agustí. “Retracing the Road Path to Local Democracy.” CIDOB, 2023. https://www.cidob.org/en/articulos/cidob_report/n_10/retracing_the_road_path_to_local_democracy.
- GOLD I Report, *Decentralization and local democracy in the world*. 2008. <https://www.gold.uclg.org/reports/gold-i?qt-reports=0#qt-reports>.
- GOLD V Report, *The Localization of the Global Agendas*. 2019. <https://www.gold.uclg.org/reports/gold-v>.
- GOLD V Regional Report on Europe. *The Localization of the Global Agendas. How local action is transforming territories and communities*. 2020. <https://www.gold.uclg.org/sites/default/files/ENG-EUROPA%20REGION-WEB.pdf>.
- MED-URBS programme call for proposals. <https://cordis.europa.eu/article/id/1478-medurbs-programme-call-for-proposals>.
- Programa URB-AL III. <https://www.observe-ocd.org/es/programme-urb-al-iii>.
- Putnam, Robert. “Social Capital: Measurement and Consequences.” *Canadian Journal of Policy Research* 3 (2001): 41–51.
- Quigley, Kevin, and Warren McDougald. *Scenario Planning: Process, Tools and Example*. April 23, 2020. [https://cdn.dal.ca/content/dam/dalhousie/pdf/dept/maceachen-institute/Scenario%20Planning-%20Process,%20Tools%20and%20Example%20\(1\).pdf](https://cdn.dal.ca/content/dam/dalhousie/pdf/dept/maceachen-institute/Scenario%20Planning-%20Process,%20Tools%20and%20Example%20(1).pdf).
- Stankov, Georgi. “Citizen Participation in Public Governance: Incontestable Advantages and Inevitable Risks.” *Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation* 7 (2021): 152–60. <https://doi.org/10.33244/2617-5932.7.2021.152-160>.
- Tilly, Charles. *Democracy*. Cambridge University Press, 2007.

Bibliography

- Asia-URBS. <https://cordis.europa.eu/article/id/9232-asiaurbs-strengthening-links-between-local-authorities/es>.
- Association of Jewish Organizations and Communities of Ukraine (Vaad of Ukraine). *Prohrama “Vidnovlennia pid chas viiny”: zvit shchodo rezultativ roboty z osnovnykh ta dopomizhnykh spetsproiektiv za 6 misiatsiv 2024 roku ta uprodovzh 2022–2024 rokiv*. <https://vaadua.org/news/programa-vidnovlennya-pid-chas-viyni-zvit-vaadu-ukrayini-shchodo-rezultativ-roboti-z-osnovnih> [in Ukrainian].
- Constitution of Ukraine. June 28, 1996. <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> [in Ukrainian].
- EUROPE REGION-WEB. Official EU Websites. https://european-union.europa.eu/index_en <https://www.who.int/europe/home?v=welcomes>.
- EU-Ukraine Deep and Comprehensive Free Trade Area. 2013. https://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guidebook_web.pdf [in Ukrainian].
- Fernández de Losada, Agustí. “Retracing the Road Path to Local Democracy.” CIDOB, 2023. https://www.cidob.org/en/articulos/cidob_report/n_10/retracing_the_road_path_to_local_democracy.
- GOLD I Report, *Decentralization and local democracy in the world*. 2008. <https://www.gold.uclg.org/reports/gold-i?qt-reports=0#qt-reports>.
- GOLD V Report, *The Localization of the Global Agendas*. 2019. <https://www.gold.uclg.org/reports/gold-v>.

- GOLD V Regional Report on Europe. The Localization of the Global Agendas. How local action is transforming territories and communities.* 2020. <https://www.gold.uclg.org/sites/default/files/ENG-EUROPA%20REGION-WEB.pdf>.
- HABITAT III. Nova prohrana rozvytku mist.* <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Ukrainian.pdf> [in Ukrainian].
- Khaletska, Alina, and Valentyna Kvasova. "Rol zapobizhnykh klapaniv v zaluchenni hromadian ta aktyvnomu partnerstvi." In *Mohylianski chytannia – 2023: dosvid ta tendentsii rozvytku suspilstva v Ukraini: hlobalnyi, natsionalnyi ta rehionalnyi aspekty. XXVI All-Ukrainian Scientific and Practical Conference: abstracts of reports (Mykolaiv, November 6–10, 2023)*, 623–24. Mykolaiv: [Publishing House of Petro Mohyla National University of Ukraine], 2023. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/edf47bf5-3cf7-47d6-bafc-748d798499c7/content> [in Ukrainian].
- Khmelnikov, Artem. "Effective Political Decisions: Peculiarities of the Local Political Management Context." *Politicus 2* (2022): 66–9. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-2.11> [in Ukrainian].
- Khmelnikov, Artem. "Inclusiveness of the Local Political Community: Features and Challenges of Formation." *Philosophy and Political Science in the Context of Modern Culture 14*, no. 2 (2022): 76–82. <https://doi.org/10.15421/352225> [in Ukrainian].
- Kyiv City State Administration. *Gender practices of Kyiv*. <https://www.geo-kyiv.com/> [in Ukrainian].
- Kyiv City State Administration. *Kyiv Resilience Center*. <https://www.geo-kyiv.com/posts/kiyivskiy-centr-stresostiykosti> [in Ukrainian].
- MED-URBS programme call for proposals. <https://cordis.europa.eu/article/id/1478-medurbs-programme-call-for-proposals>.
- Ministry of Education and Science of Ukraine. "European and Euro-Atlantic Integration." <https://mon.gov.ua/tag/evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya?&tag=evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya> [in Ukrainian].
- Ministry of Education and Science of Ukraine. *On Approval of the Roadmap on Integration of Scientific and Innovation System of Ukraine into the European Research Area*. Order 167. February 10, 2021. <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-dorozhnoyi-karti-z-integraciyi-naukovo-innovacijnoyi-sistemi-ukrayini-doyevropejskogo-doslidnickogo-prostoru> [in Ukrainian].
- Muzychenko, Halyna, and Bohdan Kofman. *Regional Policy and Local Democracy*. Odesa, 2024. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/21172/1/Textbook%20on%20the%20subject%20Regional%20Politics%20and%20Local%20Democracy.pdf> [in Ukrainian].
- National Human Rights Index. "'Local Democracy' in Simple Words or How to Influence Community Life?" January 26, 2022. <https://hro.org.ua/index.php?id=1643193773> [in Ukrainian].
- NATO Science for Peace and Security Programme. <https://mon.gov.ua/nauka/evropeyska-ta-evroatlantichna-integratsiya/4-programa-nato-nauka-zaradi-miru-ta-bezpeki> [in Ukrainian].
- Odotiuk, Ihor. "Globalization and Localization: from Theory to Practice." *Efektivna Ekonomika 11* (2021). <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.8> [in Ukrainian].
- OECD. *Fighting Tax Crime — The Ten Global Principles*. Second Edition. OECD Publishing, 2021. <https://doi.org/10.1787/006a6512-en>.
- Paris Climate Agreement. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text [in Ukrainian].
- Programa URB-AL III. <https://www.observe-ocd.org/es/programme-urb-al-iii>.
- Putnam, Robert. "Social Capital: Measurement and Consequences." *Canadian Journal of Policy Research 3* (2001): 41–51.
- Quigley, Kevin, and Warren McDougald. *Scenario Planning: Process, Tools and Example*. April 23, 2020. [https://cdn.dal.ca/content/dam/dalhousie/pdf/dept/maceachen-institute/Scenario%20Planning-%20Process,%20Tools%20and%20Example%20\(1\).pdf](https://cdn.dal.ca/content/dam/dalhousie/pdf/dept/maceachen-institute/Scenario%20Planning-%20Process,%20Tools%20and%20Example%20(1).pdf).
- Shutiak, Sofia. *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction and the Ukrainian context: analytics*. Right to Protection Charitable Fund, November 22, 2022. <https://r2p.org.ua/page/sendajska-ramkova-programa-zmenshennya-lyh> [in Ukrainian].
- Stankov, Georgi. "Citizen Participation in Public Governance: Incontestable Advantages and Inevitable Risks." *Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation 7* (2021): 152–60. <https://doi.org/10.33244/2617-5932.7.2021.152-160>.
- Tilly, Charles. *Democracy*. Cambridge University Press, 2007.

UNDP in Ukraine. *Sustainable Development Goals*. <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> [in Ukrainian].

UNDP in Ukraine. *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. May 11, 2018. <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku> [in Ukrainian].

Zakharchyn, Halyna, and Tetiana Skliaruk. "Evolution of Management: Main Aspects in the Context of Modern Challenges." *Economy and Society* 19 (2018): 398–402. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-60> [in Ukrainian].

Alina Khaletska

National University of Kyiv-Mohyla Academy

LOCAL DEMOCRACY IN THE CONTEXT OF UKRAINE'S TRANSFORMATION AND RECOVERY: INTERDISCIPLINARY RESEARCH AND PROJECT-BASED APPROACH

Abstract

This article explores the development of local democracy in Ukraine amid transformation, post-conflict recovery, and European integration. It emphasizes the necessity of an interdisciplinary approach that combines political science reflection with managerial practice, particularly project-based strategic management. Such an approach enables the integration of theoretical foundations with complex applied solutions, which is especially relevant under conditions of global uncertainty.

The study examines the evolution of interdisciplinary research in scientific inquiry, highlighting the growing role of political science and management in Ukraine's transformation and recovery. It identifies the characteristics of the European research space shaped by the need for interdisciplinary synthesis, tracing its development from empirical science to modern interdisciplinary studies.

Key challenges are addressed, including the implementation of European standards for local governance, citizen participation in decision-making, adaptation of global models to local contexts, and the increasing role of local authorities in achieving the Sustainable Development Goals. Special attention is given to the insufficient integration of local contexts in research and the need for relevant governance models that consider the social, economic, and security dimensions of Ukrainian communities.

The article analyzes the potential of interdisciplinary research in political science and management, particularly a project-based approach, in the context of Ukraine's integration into the European research space. It substantiates the importance of a systemic vision that combines theoretical and applied perspectives, as well as the need to enhance the institutional capacity of the state in the face of global challenges and threats.

The proposed approaches contribute to the formation of a new quality of local democracy based on trust, participation, and resilience, enabling local communities not only to respond to risks but also to contribute to the global agenda.

Keywords: local democracy, interdisciplinary research, project-based approach, political science, management, recovery of Ukraine.

Подано / Submitted: 21.08.2025

Схвалено до публікації / Accepted: 17.09.2025

Оприлюднено / Published: 07.10.2025

Халецька Аліна Анатоліївна — докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри міждисциплінарної освіти факультету «Києво-Могилянська школа професійної та неперервної освіти» Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Alina Khaletska — Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor at the Department of Interdisciplinary Education, Faculty of Professional and Continuing Education, National University of Kyiv-Mohyla Academy

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0190-3167>

E-mail: a.khaletska@ukma.edu.ua

.....

Цитування (Чикаго: виноска і бібліографія):

Халецька, Аліна. «Локальна демократія в умовах трансформації та відновлення України: міждисциплінарні дослідження та проєктний підхід». *Empirio* 2, спецвипуск (2025): 54–66. <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.s.54-66>.

Citation (Chicago: Notes and Bibliography):

Khaletska, Alina. “Local Democracy in the Context of Ukraine’s Transformation and Recovery: Interdisciplinary Research and Project-Based Approach.” *Empirio* 2, Special Issue (2025): 54–66. <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.s.54-66> [in Ukrainian].

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)